

KRZYSZTOF BAKAŁA

KRESY I BEZKRESY

W ZBIORACH MUZEUM NIEPODLEGŁOŚCI W WARSZAWIE

BORDERLANDS AND INFINITY

IN THE COLLECTIONS OF THE MUSEUM OF INDEPENDENCE IN WARSAW

Muzeum od początku swojej działalności stara się jak najszerszej uchylać swe podwoje dla środowisk kresowych, poprzez działalność popularyzatorską i naukową wyrażającą się organizacją wystaw, konferencji, publikacji i wydarzeń artystycznych poświęconych szerokorozumianej tematyce kresowej. W zbiorach Muzeum znajduje się wiele eksponatów poświęconych tej tematyce, o czym mogą świadczyć trzy wyodrębnione na wystawie grupy: Kolekcja Krzemieniecka, Kolekcja Leopoldis oraz Kolekcja Sybiracka stanowiące trzon wystawy. Do ekspozycji włączone zostały również zbiory wileńskie – *Vilniana*.

Since the beginning of its activity, the Museum has been endeavouring to open its doors wide to the Borderlands milieu, through promoting and academic activities implemented by the organisation of exhibitions, conferences, publications and artistic events dedicated to the broadly understood Borderlands. The Museum's collections include many items from this sphere, exemplified by three separate theme groups named the Kremenets Collection, the Leopoldis Collection and the Siberia Collection that are the core of the exhibition. The exhibition also includes the Vilnius collection called *Vilniana*.

KRESY

KOLEKCJA LEOPOLIS:

„Miasto Semper Fidelis”

Lwów jako drugie obok Płocka miasto został w II RP uhonorowany orderem Virtuti Militari. Bohaterska obrona miasta w latach 1918-1919 znalazła swe odzwierciedlenie w zbiorach Muzeum. W tej grupie prezentowane są m.in. legitymacje, dyplomy oraz patenty nadające dane odznaczenia.

„Lwów się bawi”

Ta część poświęcona jest w dużej mierze „Wesołej Lwowskiej Fali”. Szczególną uwagę zwiedzających powinna zwracać księga rozpoczęta w przededniu wymarszu I Dywizji Pancerniej na front w Normandii. Poszczególne, bogato ilustrowane strony zawierają wiele głęboko patriotycznych treści, kreślonych przez walczących żołnierzy.

W pozostałej części prezentowana jest ikonografia dotycząca życia kulturalnego Lwowa i miejsc z tym zagadnieniem związanych.

„Między duchem a materią...”

W dwudziestoleciu międzywojennym Lwów był jednym

„KRESY”

THE LEOPOLIS COLLECTION:

“The Semper Fidelis city”

Lviv was the second city along with Płock to be awarded the Virtuti Militari Order in the Second Polish Republic. The heroic defence of the city between 1918 and 1919 has been reflected in the Museum’s collection. This group features e.g. ID cards, diplomas and patents granting particular distinctions.

“Lviv is having fun”

This part is largely dedicated to the “The Merry Lviv Wave”. The visitors must see a book started on the eve of the First Armoured Division leaving to the front in Normandy. The richly illustrated pages present a variety of deeply patriotic records by the fighting soldiers.

The remainder of the exhibition presents iconography of Lviv’s cultural life and its venues.

“Between spirit and matter...”

During the interwar period, Lviv was a major academic centre in Poland. The John II Casimir University, the Lviv Polytechnic, the Foreign Trade Academy and the

z najważniejszych ośrodków naukowych w Polsce. Uniwersytet im. Jana Kazimierza, Politechnika Lwowska, Akademia Handlu Zagranicznego, Akademia Medycyny Weterynaryjnej należały do czołówek polskich uczelni. We Lwowie narodziła się znana na świecie Lwowska Szkoła Matematyczna, a także Lwowska Szkoła Filozoficzna. Wśród wielu pamiątek w zbiorach Muzeum znajduje się oryginalny „Album Promocji Doktorskich” – zawierający m.in. własnoręczne wpisy Oskara Balzera. Nie mniej interesujący wydaje się rękopis dyplomu skierowanego do Rektora z okazji 250. rocznicy założenia uczelni przez Jana Kazimierza oraz świadectwa i indeksy osób prywatnych. Ważnym elementem tej części ekspozycji jest też prezentacja oryginalnej togi i biretu. Ponadto w zasobach Kolekcji Leopoldis znajdują się indeksy i legitymacje słuchaczy Politechniki Lwowskiej oraz inne dokumenty i pisma związane z tą uczelnią.

„Pieśń dzisiaj niech miłowana – z przewonnych łąk duszy zwiana”

W zbiorach Muzeum znajduje się wiele cennych archiwaliów pozyskanych od osób prywatnych – Rodów:

Veterinary Medicine Academy were the leaders among Polish universities. It is in Lviv that the world-famous Lviv School of Mathematics and the Lviv Philosophical School were born. The Museum's extensive collection of memorabilia features the original “Album of Doctoral Promotions” containing e.g. Oskar Balzer's own handwritten entries. Another noteworthy item is a manuscript of the diploma for the Rector on the occasion of the 250th anniversary of the establishment of the university by John II Casimir as well as certificates and student books of particular individuals. Another important element of this part of the exhibition is a display of the original graduate toga and cap. Moreover, the resources of the Leopoldis Collection features student books and ID cards of the Lviv Polytechnic as well as other documents and letters related to the University.

“Beloved song of today brought by the wind from balmy meadows”

The Museum's collection features a plethora of valuable archives obtained from the following Families and individuals: Gorczyński, Jurkowski, Rybak, Skierski,

Gorczyńskich, Jurkowskich, Rybaków, Skierskich, Progulskich, Iwanickich, Mroczków, Pawluków, Zalewskich, Zychów, Klimowiczów, Zbrozzków i Okulicz-Kozaryn, Marii Mazurek, Wilhelma Dąbrowskiego, Marii Mokrzyckiej, Józefa Brzozowskiego, Stanisława Rudkowskiego, Józefa M. M. Pawluka, Henryka Vogelfängera, Jana Cebo, Franciszki Kwiatkowskiej z d. Wowkun i Ludwika Pałkowej z d. Wowkun, Stanisławy Reginy Schorr, Rudolfa Lufta, Edwarda Guttetera, Emila Wojtowicza, Marii Wołoszyn, Tadeusza Fabjańskiego, Zofii Bilikowskiej, Zbigniewa Alojzego Butschera, Marii Błażyńskiej, Ireny Marii Pawlak, Józefa Złotnickiego, Oktawii Grząski – ważne, jej wspomnienia „Byłam więźniarką NKWD” zostały wydane przez Muzeum w 1999 roku. Poza tym Kolekcja Leopoldis zawiera też korespondencję Kazimierza Bartla; listy Florentyny ze Sturmów Skierskiej do Zofii Romanowiczówny; świadectwa szkolne Bronisławy Gogola i Jadwigi Świtlikówny; dokumenty osobiste varia. Ponadto w zespole 2 kolekcji znajdują się akcje, obligacje, losy; dokumenty Związku Popierania Turystyki król. Stoł. M. Lwowa.

Progulski, Iwanicki, Mroczek, Pawluk, Zalewski, Zych, Klimowicz, Zbrozsek and Okulicz-Kozaryn, Maria Mazurek, Wilhelm Dąbrowski, Maria Mokrzycka, Józef Brzozowski, Stanisław Rudkowski, Józef M. M. Pawluk, Henryk Vogelfänger, Jan Cebo, Franciszka Kwiatkowska née Wowkun and Ludwika Pałkowa née Wowkun, Stanisława Regina Schorr, Rudolf Luft, Edward Gutteter, Emil Wojtowicz, Maria Wołoszyn, Tadeusz Fabjański, Zofia Bilikowska, Zbigniew Alojzy Butscher, Maria Błażyńska, Irena Maria Pawlak, Józef Złotnicki, Oktawia Grząska (whose memoirs entitled “I was prisoner of the NKVD” were published by the Museum in 1999). The Leopoldis Collection also features correspondence of Kazimierz Bartel; letters from Florentyna Skierska née Sturm to Zofia Romanowiczówna; school graduation certificates of Bronisława Gogola and Jadwiga Świtlikówna as well as other various personal documents. Moreover, the second collection features shares, bonds, lottery tickets; documents of the Association for the Promotion of Tourism of the Capital City of Lviv.

Dotychczas najszerzej omówione zostały pamiątki Rodu Drexlerów. Na wystawie zobaczymy reprodukcje najciekawszych archiwaliów umieszczone w kioskach medialnych zaaranżowanych w formie wysuwanych szuflad.

KRZEMIĘCZANA:

„Ateny Wołyńskie”

Liceum Krzemienieckie łączy się bezpośrednio z nazwiskami wielu wybitnych Polaków. Było kuźnią wykuwającą wszechstronne talenty, posiadającą doskonałą kadrę pedagogów. Słynęło z bogatych księgozbiorów oraz własnej drukarni. W zbiorach Muzeum znajduje się wiele interesujących pamiątek dotyczących tego miejsca, a wśród nich fotografie wykonane przez uznanych mistrzów obiektywu – np. H. Hermanowicza czy S. Scheybala, przedstawiające widok zewnętrzny, jak też wnętrza Liceum oraz innych budynków tworzących jego kompleks, m.in. kościoła licealnego. Niemalą też grupę stanowią portrety nauczycieli i pracowników Liceum. Wiele zdjęć wykonano w trakcie odbywających się zajęć – przedstawienie szkolne, czy zorganizowanych wycieczek.

To date, the Drexler family memorabilia have been presented most comprehensively. The exhibition will feature reproductions of the most interesting archives available in media kiosks arranged in the form of pull-out drawers.

KREMENETS COLLECTION:

“Athens of Volhynia”

Kremenets High School is clearly associated with names of many eminent Poles. It was a talent-forging institution with an excellent teaching staff, famous for its tremendous book collections and its own printing house. The Museum's collection includes many interesting memorabilia of this place, including photographs taken by such masters of the lens as H. Hermanowicz or S. Scheybal, depicting both the exteriors and the interiors of the High School and other components of the complex, including the high school church. Portraits of teachers and employees of the High School are also quite numerous. Many of the photographs were taken during classes: a school performance or an organised trips.

„Perła Wołynia”

W tej części wystawy prezentowany jest wizerunek miasta i toczącego się w nim życia codziennego.

Wśród artefaktów wymienić należy menażkę Gustawa Wawrzyszaka, używaną w więzieniu w Krzemieńcu w okresie od Wielkanocy 1940 r. do końca czerwca 1941 roku; ażurowy koszyk metalowy z ornamentem roślinnym oraz plaketkę upamiętniającą pobyt J. Słowackiego w Krzemieńcu – wyk. ok. 2004 r.

Wśród fotografii i pocztówek uwagę zwracają: „kobieta z wiadrami”, „skocznia narciarska”, „Skałka Słowackiego”, „Domek Słowackich”, „cmentarz pątnicki”, „kościół pofranciszkański” oraz cykl poświęcony harcerstwu. W grupie fotografii upamiętniających ważne wydarzenia interesujące jest też zdjęcie z 1927 roku, opisane jako „obchód sprowadzenia zwłok Juliusza Słowackiego do Polski. Pobieranie ziemi z Grobu Matki do urny na Wawel”.

VILNIANA:

„Hinc itur ad astra”

Wśród realiów umieszczonych w tej części znajduje się czapka studenta Uniwersytetu Stefana

“Pearl of Volhynia”

This part of the exhibition presents the image of the city and its everyday life.

The artefacts include a piece of a mess kit owned by Gustaw Wawrzyszak that he used in Kremenets prison from Easter 1940 to the end of June 1941; an openwork metal basket with a floral ornament and a badge commemorating J. Słowacki's stay in Kremenets, made ca. 2004.

“A woman with buckets”, “ski jumping hill”, “Słowacki's Skałka”, “Słowacki's house”, “pilgrims' cemetery”, “former Franciscan church” and the cycle dedicated to scouting are just a few photographs and postcards in the vast collection. Also, among the photographs commemorating important events there is one dated 1927, captioned as the “celebration of bringing the corpse of Juliusz Słowacki to Poland; taking the earth from Mother's Grave to the urn for the Wawel Castle”.

THE VILNIUS COLLECTION:

“Hinc itur ad astra”

The exhibits displayed in this part include a hat of a student of Stephen Báthory University stud

Batorego oraz dekiel korporacji studenckiej „Vilnensia”. Całość uzupełniona jest licznymi fotografiami wykładowców i uczniów Państwowej Szkoły Technicznej im. marszałka Józefa Piłsudskiego, Prezydium Polskiej Akademickiej Korporacji „Vilnensia”, a także fotografiami studentów Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego.

„Wszystko piękno w mej duszy przez Wilno pieśczone”

W tej części zaprezentowana zostanie bogata kolekcja fotografii i pocztówek pozwalająca przybliżyć uroki miasta. Przypomniane też będą związki Józefa Piłsudskiego z Wilnem oraz pamiątki dotyczące zbrojnego czynu na wileńszczyźnie.

BEZKRESY

Ekspozycja w głównej mierze składa się z realiów wchodzących w skład Kolekcji Sybirackiej oraz obrazów znajdujących się w zbiorach Muzeum.

„Pamięci nie da się zgładzić” tak zatytułowana została wymagająca stałego przypomnienia, część poświęcona zbrodni ludobójstwa dokonanej na polskich jeńcach wojennych osadzonych w obozach

and the cover of the student corporation “Vilnensia”. The whole is complemented by numerous photographs of the lecturers and students of Marshal Józef Piłsudski State Technical School in Vilnius, Presidium of the Polish Academic Corporation “Vilnensia”, and photographs of students of the Faculty of Fine Arts of Stephen Báthory University.

“All the beauty in my soul by Vilnius caressed”

This part is to feature a vast collection of photographs and postcards illustrating the charm of the city. It will also present Józef Piłsudski’s relations with Vilnius and memorabilia concerning armed initiatives in the Vilnius region.

INFINITY

The exhibition mainly consists of the artefacts from the Siberia Collection and paintings from the Museum collection.

“You can’t kill memory” is the title of a part devoted to the crime of genocide of Polish prisoners of war imprisoned in NKVD special camps, an act that should never be forgotten. This item has been placed

specjalnych NKWD. Umieszczenie tego elementu w części wystawy nazwanej „bezkresy” ma dwojakie znaczenie. Pierwszy aksjologiczny – ukazujący bezkres zwyrodniającej zbrodni oraz drugi wskazujący na bezpośredni związek rodzin z pomordowanymi, które zesłane zostały w azjatyckie bezkresy. W wielu wypadkach fakt dokonanej zbrodni na jeńcach stał się jednoczesnym wyrokiem zesłania dla ich rodzin.

Druga część – „Oczyszczanie zaplecza” – ma na celu przedstawienie deportacji polskiej ludności.

Obrazom towarzyszy pokaz animacji.

Część trzecia – „Życie wbrew okolicznościom” – przedstawia trudną adaptację zesłanych i przepełnione tęsknotą życie codzienne.

Ekspozycję uzupełniają narzędzia, instrumenty, naczynia, lampy naftowe, żelazka, ubrania oraz inne przedmioty codziennego użytku, znajdujące się w zbiorach Muzeum.

in the part of the exhibition called “infinity” for two reasons. The first is an axiological one, showing the infinity of the degenerate crime, while the other indicates a direct link between the families and the victims who were exiled in the Asian boundless territories. In many cases, the crime committed against the prisoners was tantamount to the exile sentence for their families.

The second part entitled “Cleaning the backroom” is to present the deportation of the Polish population.

The paintings are accompanied by an animated show.

The third part entitled “Living against the odds” shows the difficult adaptation of the deportees and their everyday life pervaded with longing.

The exhibition is complemented by tools, instruments, dishes, kerosene lamps, irons, clothes and other everyday objects held in the Museum collection.

Okrągłe szkła lecznicze do czytania oprawione w metalowych oprawkach koloru złotego, w szerszej części zauszników wstawki z brązowej masy, końcówki w formie sprężyn. Etui wyściełane jasnobrązową materią, na wewnętrznej stronie metalowego wieczka napis: „Depose B.C. France”.

Round therapeutic reading glasses mounted in gold-colored metal frames, the wider part of the temples are brown mass inserts, tips in the form of springs. Pouch lined with light brown matter, on the inside of the metal lid, an inscription: “Depose B.C. France”.

Talia kart do gry w „tysiaca” wykonana przez 12-letniego Adama Wołka według własnego pomysłu. Materiały – karton oraz farby akwarele pochodziły z paczki wysłanej z Warszawy (z Generalnego Gubernatorstwa przed wybuchem wojny niemiecko-rosyjskiej wolno było je wysłać w specjalnie wyznaczonych urzędach pocztowych; zawartość musiała być zapakowana w skrzynkę obszytą płótnem).

A deck of “thousand” playing cards made by 12-year-old Adam Wołek according to his own idea. Materials - cardboard and watercolor paints came from a package sent from Warsaw (from the General Government before the outbreak of the German-Russian war they were allowed to send them in specially designated post offices; the content had to be packed in a box trimmed with canvas).

Plakieta upamiętniająca pobyt Juliusza Słowackiego w Krzemieńcu. Pośrodku medalion Słowackiego wg. W. Oleszczyńskiego (w otoku napis: CAŁY SIĘ STAŁEM OJCZYZNĄ); Po obu stronach szarfa z napisem: 1809 KREMIE-NIEC/KRZEMIENIEC 1849. Wokół medalionu: widok kościoła parafialnego, fragment ozdobnego muru ogradzającego Liceum, dworek rodziny Słowackich, grobowiec Matki J. Słowackiego, góra z ruinami zamku królowej Bony. Plakieta w brązowej ramce.

Plaque commemorating the stay of Juliusz Słowacki in Krzemieniec. In the middle of Słowacki's medallion according to W. Oleszczyński (along the edge, an inscription, I ALL HAS BECOME HOMELAND); On both sides of the sash with the inscription: 1809 KREMIE-NIEC/KRZEMIENIEC 1849. Around the medallion: a view of the parish church, a fragment of the decorative wall enclosing the High School, the manor of the Słowacki family, the tomb of Mother J. Słowacki, the mountain with the ruins of Queen Bona's castle. Plaque in a brown frame.

Drewniany kufer z metalowymi okuciami pochodzący z dworu Starosiele (Wileńszczyzna), zabrany do Kazachstanu przez zesłankę Magdalenę Ostoja-Chrostowską.

A wooden trunk with metal fittings from the Starosiele court (Vilnius region), taken to Kazakhstan by the deportee Magdalena Ostoja-Chrostowska.

Autor wystawy | Exhibition author
Krzysztof Bąkała

Projekt plastyczny | Exhibition design
Ewelina Wawrzusiszyn

Aranżacja wystawy | Arranging the exhibition
MAGIT Sp. z o.o.
ul. Sottysowicka 27, 51-168 Wrocław

„Dostosowanie Pałacu Przebendowskich/
Radziwiłłów do nowych funkcji kultu-
ralnych i edukacyjnych, w tym dla osób
niepełnosprawnych”

“Adaptation of the Przebendowski/Ra-
dziwiłł Palace to include novel cultural
and educational functions, including for
the needs of people with disabilities”

MAGDALENA PRZYBYLSKA

PODSUMOWANIE MODERNIZACJI

SUMMARY OF THE UPGRADE

Przedmiotem inwestycji było przeprowadzenie w siedzibie głównej Muzeum Niepodległości kompleksowego remontu z elementami konserwacji, przebudowa oraz nadanie obiektowi nowoczesnych funkcji w celu wprowadzenia do niego atrakcyjnej oferty kulturalno-edukacyjnej, skierowanej do szerokich grup odbiorców, w tym do osób z niepełnosprawnościami. Nastąpiła wymiana wszystkich instalacji, kapitalny remont dachu, remont elewacji z przywróceniem kolorystyki ustalonej na podstawie badań stratygraficznych oraz poprawa funkcjonalności wewnątrz, zwiększenie powierzchni na działalność edukacyjną i wystawienniczą oraz nadanie terenowi wokół pałacu funkcji rekreacyjnych.

The project involved a comprehensive renovation in the main establishment of the Museum of Independence including restoration, reconstruction and conversion of the building to integrate modern functions so that it could offer attractive cultural and educational activities targeted at a wide audience, including people with disabilities. All installations have been replaced, the roof has been completely renovated as was the façade, with the latter involving restoration of the colours identified based on stratigraphic studies. Also, the functionality of the interiors has been improved, the area for educational and exhibition activities increased, while the grounds surrounding the palace

W ramach inwestycji zmodernizowana została wystawa stała „Polonia Restituta. O niepodległość i granice” oraz odtworzono wystawę „Z Orłem Białym przez wieki. Symbol władców, państwa i narodu”. Zrealizowano dwie nowe ekspozycje stałe. Jedną z nich, „Kresy i bezkresy w zbiorach Muzeum Niepodległości”, przypomina polskie dziedzictwo kulturowe na dawnych Kresach Wschodnich Rzeczypospolitej. Drugą, „Historia Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów”, ukazuje bogate dzieje miejsca. Zrealizowane w ramach projektu ekspozycje wyposażone zostały w sprzęt multimedialny z prezentacjami multimedialnymi. Dodatkowo zakupione zostały audio przewodniki, które są wsparciem merytorycznym dla zwiedzających obcojęzycznych, jak i dla osób z niepełnosprawnościami.

Piękny charakter wnętrza podkreśliła duża, jasna, reprezentacyjna sala z wyjściem do ogrodu, która zaaranżowana została w miejscu dawnej sali kinowej. Błasku nadały również, poddane gruntownej konserwacji, piękne marmurowe posadzki. W salach wystawienniczych oraz głównych holach zawisły bogato zdobione żyrandole.

were converted to have recreational functions.

The project included a reorganisation of the permanent exhibition named “Polonia Restituta. The struggle for independence and borders”, and the reconstruction of the “White Eagle across centuries. A symbol of rulers, state and nation” exhibition. Two new permanent exhibitions have been prepared. One of them “Borderlands and Infinity in the collections of the Museum of Independence” presents Polish cultural heritage in the former Eastern Borderlands of the Republic of Poland. The other one named “History of the Przebendowski/Radziwiłł Palace” showcases the fascinating history of the venue. The expositions completed under the project have been provided with multimedia equipment including multimedia presentations. Moreover, audio guides have been purchased, which are a substantial support both for foreign-language visitors and for people with disabilities.

The beauty of the interior was further showcased by a large, bright, representative room with an exit to the garden, which was arranged to replace the former cinema hall.

Ważnym elementem projektu było pogłębienie i adaptacja piwnic, do których prowadzą dwie jedno-biegowe, półkoliste klatki schodowe, ujmujące po bokach eliptyczny korpus pałacu. Podczas pogłębienia podziemia odkryto fragmenty muru ceglanego stanowiącego oryginalny fundament pałacu. Pozostawiona w surowym stanie ściana stanowi walor estetyczny, ale również ukazuje XVIII-wieczną technikę budowy ścian fundamentowych, polegającą na przeplataniu warstw cegły z otoczką granitowym. Fragmenty nieregularnych ścian z odpowiednio dobranym oświetleniem tworzą niezwykle klimatyczny nastrój.

Prace remontowe obejmowały również teren wokół pałacu. Zmieniony został przebieg prawej alei bocznej, co doprowadziło do bardziej estetycznego, symetrycznego układu terenu. Wykonane zostały nowe chodniki z płyt i kostki granitowej. Do Pałacu prowadzi aleja główna wzdłuż której ustawione zostały cztery postumenty z rzeźbami prezentującymi sylwetki działaczy ruchów niepodległościowych. Przed pałacem powstała również strefa wypoczynkowa, na którą składają się ustawione wzdłuż alei

The new splendour became complete with exquisite marble floors, which have also been thoroughly renovated. Richly decorated chandeliers now hang in the exhibition and main halls.

An important part of the project involved the deepening and adaptation of the basements and cellars, which can be accessed by two one-flight semi-circular staircases, embracing the elliptical body of the palace on its sides. Underground works revealed fragments of a brick wall, the original foundation of the palace. The wall, which was preserved as found, is not only an aesthetic value in itself, but also illustrates the 18th century technique of building foundation walls, consisting in interlacing layers of brick with granite pebbles. Sections of irregular walls with adequately selected lighting make for a truly unique ambience.

The renovation works also included the grounds surrounding the palace. The course of the right side avenue was changed, resulting in a more aesthetic and symmetrical layout. New pavements were made of slabs and granite cobblestone. The Palace may be accessed through the main avenue, with four pedestals with

Front oraz tył Pałacu Przebendowskich/
Radziwiłłów po modernizacji, Sala balowa,
w której odbywać się będą m. in. wystawy
czasowe, Księgarnia, Sala multimedialna.
Fotografie: Tadeusz Stani

Front and back of Przebendowski/Radziwiłł
Palace after modernization, The ballroom in
which will be held, among others temporary
exhibitions, Bookstore, Multimedia room.
Photos: Tadeusz Stani

nowe ławki. Na tyłach pałacu zaaranżowana została strefa ogrodowa zaprojektowana w formie zielonej enklawy, umożliwiającej organizację kameralnych imprez plenerowych. Remont Pałacu był znakomitą okazją do przywrócenia dawnego charakteru ogrodu. Utworzony został taras dolny w formie półkola, na obwodzie którego postawiono postumenty z kopiami zachowanych rzeźb i waz.

Przeprowadzona przebudowa i remont zabytkowego budynku Pałacu Przebendowskich podnosi walory architektoniczne Śródmieścia Warszawy i czyni je jeszcze bardziej atrakcyjnym miejscem do spędzania czasu wolnego dla mieszkańców i turystów. Zakończony projekt pozwolił udostępnić społeczeństwu w pełni funkcjonalny obiekt, o wysokiej estetyce i znaczeniu historycznym.

Po remoncie obiekt został w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dostęp dla osób poruszających się na wózkach na poziom „zero” zapewniono poprzez odpowiednie wyprofilowanie nawierzchni i zlikwidowanie trudnego do pokonania stopnia. W środku pałacu zastosowano przenośny schodolaz umożliwiający

sculptures depicting independence movement activists erected on its sides. A recreation area was brought into existence in front of the palace, consisting of new benches arranged along the avenue. High greenery was partly preserved and enriched with hedge reorganisation. At the back of the palace, a garden zone was arranged in the form of a green enclave that provides the opportunity of hosting small-scale outdoor events. The renovation of the Palace was an excellent occasion to restore the former aspect of the garden. A lower terrace was created in the form of a semi-circle, with its perimeter hosting pedestals with reproductions of preserved sculptures and vases.

The reconstruction and renovation of the historic building of the Przebendowski Palace increases the architectural value of the Warsaw City Centre and makes it an even more attractive place to spend free time for residents and tourists alike. The completed project provided the public with a fully functional facility with substantial aesthetic value and historical significance.

After the renovation, the building has been fully adapted to the needs of people with disabilities. The main

pokonanie 3 stopni w holu głównym. Z poziomu „zero” przez korytarze możliwy jest dostęp do dźwigu osobowego, który obsługuje wszystkie kondygnacje. Wystawom towarzyszyć będzie audiodeskrypcja odtwarzana w audioprzewodnikach dla osób niewidzących. Specjalnie dla gości z zagranicy treści wystawy przetłumaczone zostały również na język angielski, a w przypadku wystawy „Historia Pałacu Przebendowskich Radziwiłłów” – aż na pięć języków.

Głównym aspektem przebudowy oraz stworzenia nowego programu kulturowego jest odejście od incydentalnych, okazjonalnych zdarzeń na rzecz ciągłego procesu obejmującego szerokie spektrum odbiorców. W tak zaplanowaną działalność wpisuje się Centrum Myśli Niepodległościowej, jako ośrodek edukacyjny i naukowy, ale przede wszystkim jako miejsce dyskusji i wymiany myśli. Plan rozwoju Muzeum zakłada, że jako Centrum Myśli Niepodległościowej ulokowane w Pałacu Przebendowskich wraz z podległymi Oddziałami (Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej, Muzeum Więzienia Pawiak oraz Mauzoleum Walki i Męczeństwa) stworzy nowoczesną placówkę

entrance to the building, located on the western side, at the top of the oval structure has been adapted for people with disabilities. Those moving using wheelchairs have been provided access to level 0 by appropriate profiling of the surface and removal of a high step. In the middle of the palace, a mobile stair climber has been installed, which makes it possible to climb the three steps in the main hall. The stair climber is to be operated by a trained employee. An elevator which serves all floors can be accessed from ground level through the corridors. The exhibitions will be accompanied by an audio description played in audio guides for the blind. With foreign visitors in mind, the contents of the exhibition have also been translated into English, and, for the History of the PrzebendowskiRadziwiłł Palace exhibition, into no less than five languages.

The primary aspect of the reconstruction and establishment of a novel cultural programme involves phasing out incidental, occasional events to introduce continuous process targeted at a variety of audiences. This concept closely correlated with the Centre for Independence Thought, an educational

kultury z rozbudowanym programem naukowym i edukacyjnym.

Podsumowując efekty projektu, należy stwierdzić, że Muzeum jako instytucja uzyskało niezbędną dla swojego dalszego rozwoju nowoczesnie wyposażoną infrastrukturę, umożliwiającą perspektywę dalszego rozwoju oraz stworzenie oferty programowej na wysokim poziomie, która jest dostępna w równym stopniu dla wszystkich odbiorców. Program użytkowy pomieszczeń będących w posiadaniu muzeum zapewnia muzealnikom komfort pracy i bezpieczeństwo zbiorów znajdujących się na ekspozycjach. Mieszkańcy Warszawy i regionu zyskali piękną wizytówkę, zaś odwiedzający miasto turyści mają możliwość obcowania ze sztuką i kulturą w pięknych wnętrzach spełniających obowiązujące w Europie standardy.

and scientific centre, but first and foremost a venue for holding discussions and exchanging ideas. According to the development plan of the Museum, the Centre for Independence Thought located in the Przebendowski Palace together with its subordinate Branches (Museum of the Tenth Pavilion of the Warsaw Citadel, Museum of Pawiak Prison and Mausoleum of Struggle and Martyrdom) will provide a modern cultural institution with an extensive scientific and educational offer.

To sum up the outcome of the project, the Museum as an institution has been provided with modern infrastructure necessary for its further development and offering high quality activities accessible to all visitors alike. The usable area arrangement of the rooms held by the museum ensures the comfort of work for the employees and safety of the collections on display. The inhabitants of Warsaw and of the region now have an attractive showcase, while the visitors to the city have the opportunity to enjoy art and culture in the stunning interiors that meet European standards.

Autorzy tekstów | Authors of the texts

**Krzysztof Bąkała,
Magdalena Przybylska**

Redakcja | Edited by
Tadeusz Skoczek

Korekta | Proofread by
Marzena Milewska

Projekt graficzny | Graphic design
Natalia Roszkowska

Promocja projektu | Project promotion
Justyna Wszyńska

Tłumaczenia | Translation
Biuro Tłumaczeń DIUNA

Muzeum Niepodległości w Warszawie | Museum of Independence in Warsaw

00-240 Warszawa, al. Solidarności 62

www.muzeum-niepodleglosci.pl

sekretariat@muzeumniepodleglosci.art.pl

ISBN: 978-83-65439-63-5

Druk | Printing

PrintExpress Agnieszka Rozbicka-Dobosz

ul. Sienkiewicza 52/47, 90-058 Łódź

Nakład | Number of copies

4000 egz.